

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 2419/2022
02.03.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Матковић Стефановић, Јасмине Стаменковић и Драгане Маринковић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „ТИНА 2000“ ДОО Кленак, против тужених: 1) „ADDIKO BANK“ АД Београд, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат у ... и 2) „ПРОЈЕКТ ОНЕ“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Горан Лојпур, адвокат у ..., ради утврђења, вредност предмета спора 50.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужене „ADDIKO BANK“ АД Београд, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 12Пж 531/20 од 13.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 02.03.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене „ADDIKO BANK“ АД Београд изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 12Пж 531/20 од 13.10.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужене „ADDIKO BANK“ АД Београд, изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 12Пж 531/20 од 13.10.2021. године, као недозвољена.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда 12Пж 531/20 од 13.10.2021. године потврђена је пресуда Привредног суда у Београду 29П 480/2019 од 15.10.2019. године у делу става I изреке којим је утврђено да је уговор о дугорочно кредитној револвинг линији број L ../2011 од 29.07.2011. године, у делу чл. 1.1. у коме је наведено „утврђеној примени куповног курса Народне банке Србије на дан пуштања кредита у коришћење“, у делу чл. 1.2. у коме је наведено „утврђеној примени продајног курса Народне банке Србије на дан обрачуна“ и „утврђеној примени продајног курса Народне банке Србије на дан обрачуна“, у делу чл. 9.б. у коме је наведено да „банка може у складу са изменама аката пословне политике банке променити номиналну каматну стопу без обавезе уговорних страна да накнадно закључе посебан анекс овог уговора“, чл. 10.1., чл.10.2., чл. 10.4., чл. 10а.1., чл. 16.3., чл.16.4., ништав и да не производи правно дејство међу странкама, у делу става II, којим је тражено утврђење ништавости свих осталих одредби предметног уговора и у ставовима III, IV и V изреке, док је наведена првостепена пресуда

преиначена у делу става I изреке којим је утврђено да је ништав и да не производи правно дејство међу странкама предметни уговор о дугорочној кредитној револвинг линији у делу чл. 18.1. у коме је наведено „као и накнаду у износу од 2% главнице коју клијент дугује на дан наплате“, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца да се утврди да је предметни уговор у делу чл. 18.1. ништав и да не производи правно дејство, те је преиначена наведена првостепена пресуда у делу става II изреке тако што је утврђено да су ништаве одредбе предметног уговора, и то: део чл. 3.1. који гласи: „утврђене применом продајног курса Народне банке Србије на дан обрачуна“, део чл. 7.1.1. који гласи: „утврђену применом продајног курса Народне банке Србије на дан обрачуна“, део чл. 7.1.2. који гласи: „утврђену применом продајног курса Народне банке Србије на дан обрачуна (минимум РСД 5.000,00)“, део чл. 21.1. који гласи „као и накнаду у износу од 2% главнице коју клијент дугује на дан наплате“, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка и одбијен је захтев првотуженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена „ADDIKO BANK“ АД Београд је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Према одредби члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20, у даљем тексту ЗПП) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Врховни касациони суд је утврдио да у предметном случају нису испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку за одлучивање о посебној ревизији тужене.

Предмет тужбеног захтева је утврђење ништавости одредаба уговора о кредиту којим је предвиђено да ће тужилац испуњавати своје обавезе по курсу (продајни) који је другачији од курса (куповни) по ком је банка испунила своју обавезу и одредаба уговора којим је предвиђено да банка може у складу са изменама своје пословне политике променити номиналну каматну стопу, без обавезе уговорних страна да накнадно закључе посебан анекс уговора, као и утврђење ништавости одредаба уговора о кредиту којом се тужилац, као корисник кредита, обавезао да плати банци накнаде у процентуалном износу од укупног износа кредита, те враћање датог по овим одредбама уговора. Наведени тужбени захтеви су усвојени уз образложење да уговарањем различитих девизних курсева на начин као у предметном уговору, долази до нарушавања начела равноправности уговорних страна и да се ради о одредби која је по својој садржини и циљу супротна императивној норми члана 395. Закона о облигационим односима, те да се камата не може променити једностраном одлуком уговорне стране, односно непосредно актима пословне политике банке, без обавезе уговорних страна да накнадно закључе посебан анекс, што значи без сагласне воље уговорних страна, а да могућност промене каматне стопе једностраном вољом, нарушава начело равноправности странака у уговорном односу и

води ништавости такве одредбе, као и да тужена банка пре закључења уговора није уручила тужиоцу понуду, којом би га јасно и у потпуности информисала о обавези плаћања свих уговорених накнада и трошкова у вези одобравања кредита, услед чега тужилац није упознат са свим битним елементима уговора.

Образложење побијаних пресуда за одлука о усвајању захтева тужиоца у вези уговарања различитих девизних курсева у складу је са постојећом судском праксом у тумачењу и примени материјалног права – одредби члана 395. у вези члана 12. и 15. Закона о облигационим односима. Ништаве су одредбе уговора којима банка одобрава кредит у висини динарске противвредности стране валуте по куповном курсу на дан коришћења кредита, а корисник кредита се обавезује да отплату кредита врши по продајном курсу банке на дан плаћања, с обзиром да таквим одредбама уговора није установљена еквиваленција обавеза уговорних страна применом паритета према страном валути, јер висина кредитних средстава које је тужена банка пласирала није сразмерна висини доспелих рата за плаћање од стране тужиоца, као корисника кредита, те је тиме нарушено једно од основних начела Закона о облигационим односима – начело еквивалентности узајамних давања. Надаље, одлука другостепеног суда заснована је и на уједначеној судској пракси у погледу става да се камата не може променити једностраном одлуком уговорне стране, односно непосредно актима пословне политике банке, без обавезе уговорних страна да накнадно закључе посебан анекс, што значи без сагласне воље уговорних страна. Могућност промене каматне стопе једностраном вољом, нарушава начело равноправности странака у уговорном односу и води ништавости такве одредбе. Такође, пресуђењем на напред описани начин у погледу обавезе плаћања накнада и трошкова за одобравање кредита, нижестепени судови нису одступили од правног становишта о дозвољености уговарања накнада и трошкова кредита, усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, дана 22.05.2018. године и његовом допуном усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, одржаној дана 16.09.2021. године. Према том правном схватању, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга, па одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да банци плати трошкове или накнаду за обраду кредитног захтева није ништава под условом да је уговору претходила понуда банке са садржаним јасним и недвосмисленим подацима о трошковима кредита. Тужена банка, на којој је био терет доказивања ових чињеница, није пружила доказ да је приликом закључења уговора са тужиоцем поступала на напред описани начин. Стога, побијана пресуда не одступа од судске праксе ревизијског суда у овој врсти спора. Не постоји ни потреба за разматрањем правног питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, као ни потреба за новим тумачењем права.

Из изложених разлога, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије тужене у смислу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да није дозвољена.

Одредбом члана 487. став 1. Закона о парничном поступку је прописано да су у привредним споровима, спорови мале вредности они спорови у којима се тужбени захтев односи на потраживање у новцу које не прелази динарску противвредност 30.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Одредбом члана 479. став 6. Закона о парничном поступку је прописано да против другостепене одлуке донете у спору мале вредности ревизија није дозвољена.

Предметни спор има карактер привредног спора у смислу члана 480. став 1. Закона о парничном поступку. Тужба је поднета дана 02.09.2017. године, а вредност предмета спора износи 50.000,00 динара. Следи да овај привредни спор има карактер парнице о спору мале вредности у смислу члана 487. став 1. Закона о парничном поступку, имајући у виду да вредност предмета спора очигледно не прелази износ од 30.000,00 евра. У парници о спору мале вредности ревизија није дозвољена, на шта изричито упућује члан 479. став 6. Закона о парничном поступку.

На основу изложеног, применом члана 413. Закона о парничном поступку, ревизија тужене је одбачена, као недозвољена, у ставу другом изреке ове одлуке.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић